

SZABADSÁG

NO. 227. SZÁM. THIRTIETH YEAR. Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, csütörtök, 1921, szeptember 29. HARMADIK ÉVFOLYAN. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

BÉKÉSEN AKARJA "MR. ZERO" A FEHÉR HÁZAT MEGOSTROMOLNI A MUNKÁTLANOK ÉRDEKÉBEN

Urban Ledoux szerint a háborus profitolóknak lenne kötelességük segíteni azokon, akik nem profitolhattak a háborúból.

NAGY ÉNEKLÉS A CENTRAL PARKBAN.

"Mr. Zero" odaül a Fehér Ház lépcsőjére és követelni fogja a profitolók lajstromát.

NEW YORK, szept. 27. — Urban Ledoux, akit az utóbbi időben csak Mr. Zero név alatt ismernek Amerikában, tudvalevően azonos azzal az emberrel, aki néhány hét előtt Bostonban a munkanélküliek "elárverezését" kiscsereztette.

Ledoux folytatja a megkezdett munkát a munkanélküliek érdekében és minden áron arra törekszik, hogy az ország közvéleményét, különösen azonban az

újságírókat New Yorkba tette át Mr. Zero a főhadiszállását, azonban nem sokára már Washingtonba fog költözni a megkezdett munkájában. Az ő nézete az, hogy azok, akik a háború során néhéz milliókat profitáltak, most ennek az étkelen profitorok legalább felét kötelesek visszatéríteni azoknak, akik maguk egész életükben dolgoztak, vagy harcoltak, de nem profitáltak.

Mr. Zero a háborus üzletről és a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg. Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

Mr. Zero a háború utáni helyzetéről beszélt a Central Parkban. A beszédet a Central Parkban tartották meg.

A magyar béke.

WASHINGTON, szept. 27. — A legújabb hírek szerint a nyugat-magyarországi események fontos változásokat idézhetnek elő Ausztriában és Magyarországon. Sokan már a Habsburgok visszatérését emlegetik. Az itteni kormánytisztviselők nézete szerint azonban, bárholyan alakulnak is ki az események, azok a beikkelyezés alatt álló amerikai békeszerződésekre kihással nem lehetnek.

Az itteni kormánykörök nézete szerint a szerződésnek nem bizonyos kormányformával, hanem magával a nemzetekkel kötött meg Amerikát és így azok mindenféle kormányforma változás esetén is kötelezők. Az amerikai kormány nem tesz szeme az esetleges kormányformaváltozás, a békeszerződések beikkelyezését el lehetne halasztani.

EGYES DEMOKRATÁK ELLENZIK A BÉKÉNEK BEIKKELYEZÉSÉT

A demokratáknak ma pártértekezletet tart a béke kérdésében. — Az ellenzék nem elég erős a beikkelyezés megakasztására.

WASHINGTON, szept. 27. — A szenátus ülésén mind jobban kialakul az új békeszerződések beikkelyezésének ellenzége. Most már bizonyos az, hogy az ellenzék zöme a demokraták sorából fog kikerülni. Republikánus részről a végső szavazásnál csak két szenátor, Borah és La Follette fog a beikkelyezés ellen szavazni.

Demokraták részről azonban meglehetősen sok szenátor nyilatkozik a beikkelyezés ellen, noha semmi esetre sem annyian, hogy a beikkelyezést megakasztani képesek lennének. A tegnapi ülésen Williams missouri szenátor, egyike azoknak, akik a versaillesi békeszerződés beikkelyezésének legodaadói hívei voltak, a jelenlegi békeszerződés beikkelyezése ellen emelte fel a szavát.

Ugyanezok annak is híre érkezett, hogy Wilson volt elnök nagyon élénk figyelemmel kíséri a helyzet kialakulását a békeszerződések beikkelyezésével kapcsolatban, hogy a maga részéről a végsőkig ellenzi a kormány álláspontjának elfogadását, olyannyira, hogy azokat a szenátorokat, akik személyes hívei, meg is hívta a lakására és velük az álláspontját ebben a kérdésben alaposan ismertette. Az illető szenátorok határozatlanlag tagadják, mintha Wilsonnal a dolgokban beszéltek volna és azt állítják, hogy a saját meggyőződésük alapján ellenzik a békeszerződések beikkelyezését.

Hitchcock szenátor, a demokraták pártvezére a maga részéről a mellett van, hogy a beikkelyezést meg kell szavazni. Hogy a párt nézete kitisztázódhassék, ma pártgyűlésre hívta össze a demokratákat és ott próbaszavazást fog elrendelni.

A párt egyrésze azon volt, hogy fenntartásokat és pótlásokat kellene javaslatba hozni a békeszerződésekhez, azonban valószínű, hogy a Hitchcock állásfoglalása folytán ez a terv meg fog dőlni.

Sürgöti a kivégzését

Aki azt kívánja, hogy ha már felakasszák, végezzék azonnal.

JACKSON, Miss., szept. 27. — Az itteni állami fegyház siralom házában egyik legizgatottabb lakója Henry Martin feketebőrű gyilkos.

A Martin halálát ítélete függőben van addig, amíg a felelősségi bíróság az ügyben nem ítélik. A védői ugyanis megfelelőbbek a halálos ítéletet.

Az ítélet fekete nagy lelki kínoktól mehet keresztül, ami természetes is az ő helyzetében.

Hogy enyhítsen a kétségbeesésre és a kínjain, most azért könyörgött L. B. Williams sheriffnek, hogy amit ma megtehett, ha lassan holnapra, vagyis, hogy ha már fel kell, hogy akasszák, végezzék vele a sheriff azonnal és ne várja meg a felsőbbíróság ítéletét.

"Nem vagyok képes ezt a kint-tovább kiállni", ezt kiabálta. "Ez a kétségbeesés állapot megöregít. Az istenért, feleljen el, hogy felelőbbek alatt áll az ügyem és essünk túl az egész anyommal."

A halálos mézeshetek

Titokzatos okok miatt öngyilkossá lett a négynapos menyecske.

UNION, Conn., szeptember 27. — Két állami rendőrhatalmasítást foglalkoztatja most egy különös eset, amelynek egy négynapos menyecske az áldozata, aki az újdonsült férjével egy eldugott, festői kis kabinyaralóban töltötte a mézesheteket. Az állami rendőrség szerint öngyilkosság ezte forog fenn, azonban sokan azt tartják, hogy a szegény fiatal asszony erőszakos halállal halt ki.

A fiatal asszony, Mrs. Norah Kettle, a cambridgei John D. Kettlenek, az ifjúkori szerelmeseinek négy nappal ezelőtt lett a felesége. A fiatal asszony egy igen előkelő bostoni család leánya volt és a házasságukat mindenki igazi ideális szerelmi házasságnak mondotta.

Az esküvő után a fiatal pár az egyik barátjuknak a Mashapawig tó partján levő kiscsésze, eldugott, festői lakába ment, hogy ott töltsék a mézesheteket. A fiatal férj szerint a négy nap a lehető legnagyobb boldogságban telt el.

Tegnap azután a fiatal férj a faluba ment, hogy élelmiszert vásároljon. Mikor visszatért, nem találta a feleséget a lakásban. A tóban egy üres csónakot látott. Rövid kutatás után megtalálta a fiatal asszony holttestét a tóban. A nyaka körül szorosan oda volt kötve a csónak horgonyának 14 láb hosszú kötele.

A boncoló orvos véleménye szerint a halált nem vízbefulladás, hanem a kötélt által okozott fulladás okozta. A férj szerint az asszonynak mi oka sem volt öngyilkosságra és semmi jelét sem mutatta az esetleges melanchóliának.

"Amikor elindultam a faluba", mondja a férj, "még megcsókolt és figyelmeztetett, hogy gyorsan jöjék vissza. Egyáltalán mi okát sem tudom annak, hogy miért követett volna el öngyilkosságot."

A munkanélküliség enyhítése érdekében minden eszközt felhasznál a konferencia

Megtörtént az első összecsapás Gompers és a munkaadók közt.

WASHINGTON, szept. 27. — A munkanélküliség ügyében Washingtonban egybeült konferencia mindjárt a megnyitása után megkezdte tanácskozásait. Tegnap már megirtuk, hogy Harding elnök és Hoover kereskedelmi miniszter tartották a megnyitói beszédüket. Ezeknek meghallgatása után a konferencia azonnal szervezkedésbe fogott és kilenc bizottságot alakított a delegáltakból, amely bizottságok egy-egy kitűzött kérdés fölött tárgyalnak. A kilenc bizottság tárgyalásai a következő tétteleket tűzték ki: munkanélküli statisztika, munkakövető ügynökségek és nyilvántartás, állami és közösi szükségintézkedések és közösi szükségintézkedések a munkanélküliség enyhítésére, szükségintézkedések az építészeten, szükségintézkedések a házőrás terén. A bizottságokat megkérték arra, hogy ajánlják az egyes helyi hatóságoknak figyelembe az ott működő magán vagy nyilvános intézmények egyesítését a munkanélküliség elleni küzdelemben, hogy így leverszerű és szervezett munkát lehessen végezni a cél érdekében.

A bizottságok megkapták annak a jelentésnek egy részét, melyet Hoover miniszter a gazdasági tanácsal együtt három héten keresztül készített a konferencia számára. Ugyiszint elkészítette ez a tanács a bizottságok munkarendjének programtervezetét. Az első teendő azokkal a szükségintézkedésekkel a megváltás, melyekkel lehetne győzni a munkanélküliséget. A bizottságoknak meg kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

kell persze elfogadniuk a tanács előterjesztéseit, hiszen azok csak arra valók, hogy a bizottságok tagjaival közöljék a kormány tapasztalatait a munkanélküliség terén. A magán-munkaadók számára a tanács a következő gondolatok javaslatát ajánlotta a bizottságoknak:

1. A részidőre való munkabeosztást, hogy így több munkást tudjanak keresgetni jutni. Ezt a részidőre való osztást csak úgy lehet megvalósítani, hogy rögzítik a munkahelyi idejét, vagy pedig úgy, hogy a munkások csapatait felváltják a munkaadók.

2. A raktrai készletre való gyári termelés.

3. A mostani időt azonnal felhasználni, most végezzék el az építkezéseket, javításokat, műhely takarításokat, a készletek és nyersanyag velejáró szállításával együtt. Mindez munkaalkalmakat jelent, míg az építészeti fellendülése az anyag iránti keresletet szaporítaná meg.

Mindezek a szükségintézkedések természetesen a gyáriparral vonatkoznak és az a bizottság, melyet a gyáripari szükségintézkedések tanulmányozására küldtek ki, rögtön tárgyalás alá vette ezeket a javaslatokat. Ebben a bizottságban történt meg az első összecsapás a munkabérek kérdése fölött, melyet pedig a konferencia vezetői annyira szerettek volna kikapcsolni a vitaközéből. Gompers

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
(An Ohio Corporation Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Caerna, Sec'y-Treas.)

Founded by: **E. T. KOHÁNYI** Alapították: **KOHÁNYI TIHAMÉR**

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at: Szerkesztőség és kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 3536. Central 123.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$5.00; fél évre \$3.00. Külföldre: egész évre \$10.00; fél évre \$6.00. — CLEVELAND: United States and Canada one year: \$6.00; half year: \$3.00. — Foreign countries: one year \$10.00; half year: \$6.00. — Cleveland one year: \$8.00; half year: \$4.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Easter Office: New York-i irodánk címe:
Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York.
Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

A szerb junkerek.

MÉG nem is olyan régen, az Entente tultfutott lelkesedési sajtója Szerbiát mint a demokrácia harcának előrsét ünnepelte, még nem is olyan régen a szerb katonai volt az, aki az "emberi jogokért, az utolsó háborúért, a szent megértésért" vette vállára a puskát. Még nem is olyan régen, az járt körbe a szövetséges faluvégekben, hogy Szerbia nélkül az önzetleneknek, az igazságot akaróknak a háborúja sose robbant volna ki, nemrégben még hálaénekek zengtek Szerbiáról, amely gyilkossággal lobbantotta lángra a világháborút, a háborút az autokrácia, a területhódítás, a militarizmus ellen. A világháború folyamán Szerbia bizonyos áldásait a szerencsének és félreértésnek, mártír szerephez jutott és babusgatásokat, becézgetéseket vágott szőzre nagy szerényen, hogyne! az áratlan kis ország, amelyet a kapzsi nagyok szét akartak marcangolni!

És Szerbia most ellentétbe került a Nemzetek Ligájával.

Szerbiának több, mint negyed millió katonája áll fegyverben. A békekonferencia berekesztése óta — a lefegyverzés elvének kimondása óta — áll ez a negyed millió szerb katonai fegyverben, csupa ártatlan kis katonai, az igazságok a szószólói, Európa békéjének megmentői ott a délkelet európai tűzfészekben.

Először ezt mondták: szükség van erre a szerb hadseregre, hogy a szerb tekintéllyel tartsa össze a biztonsági tükkel összefoltozott Jugoszláviát.

Most már nyílt színváltás következett. A szerb hadsereg behatolt Albániába és a szerb hadseregtől immár olyannyira megszokott önzetlenséggel és humanitással, a demokráciának és emberi jogoknak nagyobb dicsőségére mérszárolja az ősi ellenséget.

Persze, persze, egy ilyen hadsereg nagy csábítóerő. Aztán még a generalisoknak is csak kell valamivel foglalkozni és mivel foglalkozzék egy olyan generális, ha nem a csapatoknak a halálba vezetésével?

A szerb militaristák, a szerb junkerek, akik annak idején kigyót-békát kiabáltak a német kollégák ellen, nagyszerűen megtanulták azt a szerepet, amit ennek előtte Poroszországban játszottak. Szerbia elveti a köpönyeget, aminek rongyos selymere elavult kabalisztikus jegyek, az önzetlenség napja és az igazságosság csillaga van ráhímezve, amely köpönyeg alatt tört rejtgetett a háború alatt és előtt s amelynek redőiben olyan jól elrejtette guntól vigyorgó ajkát, mikor az Entente dicsírmuszai megáradtak. Szerbia eldobja az ócska köpönyeget és a köpönyeg alatt eddig sunyin rejtgetett pléphanóciát veszi fel, balkáni ripacszkodással próbálja utánozni Mars istent, amit nyugaton igazán jól játszanak.

A Nemzetek Ligájának felelnie kell Szerbiának ezért a "háborúért". És kell, hogy ezért a háborúért a Nemzetek Ligája feleljen a világnak.

Ha a balkáni tűzfészekben nincsen elég igazi államférfi, akkor a Nemzetek Ligájának kell megmagyaráznia Szerbiának, hogy tullepnie a határt nemcsak ténylegesen, de még elvben sem lehet. Szerbiában kevés az államférfi, annál több a fegyver. Erre a fegyverhalmazra a Ligának kell a kezét rátennie, nem pedig a martalócoknak.

A junkerség szelleme, ugylátszik, átvándorolt Szerbiába. Ezt a szellemet a Balkánon épen úgy nem szabad megturni, mint ahogy nem volt szabad Németországban megturni!

A nők szabadsága.

A NATIONAL WOMEN'S PARTY, a nők teljes egyenlőségének elvéért harcoló női szövetség egy huszadik alkotmánymódosítás tervezetét készíti elő. A huszadik alkotmánymódosítás kimondaná, hogy a nők és férfiak között minden korlát ledöntendő, a nők szavazhatnak, a nők választhatók, politikában, társadalomban, általában az egész életben mindenben egyenlők legyenek ősi ellenségükkel, a férfikkal.

Rendben van, bár erőszakos a nőknek ez a mozgalmi. Szavazatot kaptak, a politikai ambícióikat kielégíthetik — mi van Amerikában, amit egy nő ne érhetne el? Az amerikai nő a természetes fejlődés útján ügyis eljut oda, ahová annyi erőszakos könyökléssel vágyakozik.

A nők szabadulni vágyása jogos és indokolt — az előzmények után.

Egy kérdés marad csak. Ki fogja a gyermekeket nevelni?

A férfiakat rá lehet majd kényszeríteni az összes női munkák elvégzésére, de mégis, hogy is fejezzük ki magunkat, vannak olyan delikát tennivalók a gyermek nevelés, a csecsemőnevelés körül, amit a rabigába hajszolt férfi a legjobb akarattal se tud elvégezni.

Vagy a teljes női emancipáció a gyermektelenséget is magával hozza?

Az igazság

A "Szabadság" részére írta: Alexander Bernát.

A magyar nyelvűzet egyik nevezetes sajátossága, hogy ennek a szóknak igazság két értelmű van: jelentés a hazugság ellenítelt és jelenli az igazságtalan cselekvés ellenítelt. Igaz lehet valamely gondolat és igaz valamely cselekvés vagy arról a cselekvésről való ítélet. A tudás hírdet valamely igazságot és a bíró tesz igazságot. Szóval van a gondoltnak igazsága, ez az elméleti igazság; és van a tettnek igazsága, ez az erkölcsi, a gyakorlati igazság. A többi nyelvekben, úgy látom, e fogalomra mindig két szó van, az angolban verity és justice, a franciában vérité és justice, a németben Wahrheit és Gerechtigkeit stb. Aki pedig azt hiszi, hogy ez a magyarban zavarra adhat okot, nagyon téved. Mert a magyarban mindjárt van, az angolban verity és justice, a franciában vérité és justice, a németben Wahrheit és Gerechtigkeit stb. Aki pedig azt hiszi, hogy ez a magyarban zavarra adhat okot, nagyon téved. Mert a magyarban mindjárt van, az angolban verity és justice, a franciában vérité és justice, a németben Wahrheit és Gerechtigkeit stb.

De nincs ebben a nyelvnek valamiféle szegénysége? Nem jobb-e, ha minden fogalomra külön szó áll rendelkezésünkre? De hiszen a magyarban két szó is van a két fogalomra, igazság és igazságosság. No de akkor miért jelent egy szó kétőt? Ennek megvan a magya mélyesség oka. A magyar és, a magyar lélek megérte, hogy a két fogalom belseg rokon, hogy egymáshoz tartoznak. A gondolat igazsága alapja a tett igazságosságának. Aki hazudik, igazságtalanul cselekszik is. A kinek a gondolata igaz, annak a cselekvése is igazságos. Gondolkodjál helyesen, akkor helyesen fogsz cselekedni is. A görög Sokratesnak az volt a nagy tette, ismerte meg az igazságot és akkor erkölcsiéggel fogsz cselekedni is. Sőt ő a megfordított tételt is hirdette: Az igazságtalanság csak a tudatlanságból származik. Választásd jól az emberek elméjét és megjavítottad erkölcsüket is. Az én hatalmába vetted hit vezette Sokrates. És minden korszak, mely bízik az ében, az én erejében, az az én útján, az elméleti igazság erejével akarja az embereket javítani. Az én igazsága elvezet a szó igazságához. Ezt váltotta az a korszak is, melyet a fölvilágosodás kornak mondtak, a 17. és 18. század, melynek annyi köszönünk. Az igazság megnevesíti az ember lékét és fogékonytá teszi a jó iránt.

A magyar léleknek ez a nagy ereje, hogy bizik az ében, bizik az igazság erejében, mely meghozza az igazságosságot is számára. Mintha azt mondaná: Ismerjétek meg a magyart és nem lesztek igazságtalanok hozzá. Nekünk is szól ez: Műveljétek meg a magyarnak az esztét, terjessétek a tudást körében és nagygyá, igazságossá tessék a nemzetet. A magyart nem lehet soká elboldogítani, elboldítani. Mihélyt tudni fogja az igazság, akkor az igazságszerző is hatalmasan ébred. Ezek legyenek az igazi ébredő magyarok.

De miért jut ez most eszembe. Azért, mert most végzik rajta a hazug igazságosság nevében az utolsó fájdalmas műtétet, elvágják tőle a nyugati megéket. De jó idő, mikor az igazság ki fog tudni, és akkor a világ is igaz lesz hozánk. Erőtelenségünkben egybér fegyverünk nincs mint az én és a szó igazsága. De ez a két leghatalmasabb fegyver a világon; lassabban működik, mint az erőszak, de biztosabban és tartósbabban.

Bérharca készülnek.

A vasutasok nem hajlandók belemenni semmiféle bércsökentésbe.

CHICAGO, szept. 27. — Az ország vasutasi semmi körülmények között sem hajlandók elfogadni a bércsökentést, amelyet a szövetségi vasuti tanács nemrég megállapított.

Az egyik vasuti testvériség vezetői most Chicagoba jöttek, hogy itt ebben a kérdésben a szavazást lefolytassák. Szerintük bizonyos, hogy a vasutasok inkább otthagyják az állásaikat, a munkájukat, de nem mennek bele bércsökentésbe. Az eddig beérkezett szavazatok óriási többsége a tagság ily állásfoglalását bizonyítja.

A másik három testvériség október 3-dikán kezdi meg az esetleges sztrájk kérdésében a tagok lesvavaztatását. Viszont az ötszáz ezer tagot számláló vasuti műhelymunkás unió vár a lesvavaztatással mindaddig, amíg a tanács a munkaszabályzat dolgában is meghozza a határozatot.

Az utóbbi szervezet elnöke abbéli véleményét fejezte ki, hogy ettől a határozattól függ az, hogy a műhelymunkások sztrájkba mennek-e, vagy sem.

"Csak az erény mentheti meg a német köztársaságot..."

Német színlolok Irta: Reményi József a Szabadság európai munkatársa

Berlin, szeptember 6-án.

A hannoveri pályaudvaron történt. A piros sikkas és piros gallérú szolgálatteljesztő vasuti tiszt meg odarohan egy vész német utas. Torkaszakadtából ordít.
— Nem érdemes németnek lenni! Kölmből idáig első osztályra váltottam a jegyet, de mert ántantistek ilték az első szakaszban, a kalauz belékényszerített a második osztályba.
— Mit akar én tőlem! — kérdezte a vasuti hivatalnok nagyon hivatalos hangon.
— Elgételt követek. Azt akarom, hogy mint a vasut alkalmazottja, vegye tudomásul... A vasuti hivatalnoknak kiversedett az arca.
— Micsoda német maga, hogy nem ismer subrdinációt! Most halgatunk kell, nem tudja? "Maul halten!"
— A magából kikelt utas megjuhászodott.
— Igaz — mondta szerény és alázatos hangon — a kupé első szakaszának ablakán az állott: a megszállt rajnai területen működő ántantistek részére fenntartva. De akkor meg miért fizettették meg velem, az első osztályra a jegyet?
A vasuti tiszt jelentéktelennek minősítette a tiltakozást, mert most már szó nélkül ott hagyta az utast. S egyszerre, kedélyeskedő hangon megszólalt egy bécsi kabaréénekes, aki a kupében a szomszédom volt Amsterdamból Hannoverig.
— Das ist zum lachen! Már megtanulhatta volna, hogy mindenki schieber! Még a vasut is! Hogy lehetne megélni, ha nem lehetne becsapni?
— A köztársaság rossz vice — motyogta a vasutit meglekelt német utas. Ezt azonban annyira halkán mondotta, hogy talán csak én hallottam, aki közvetlenül mellette álltam.

Hanoverből Berlinig harmadosztályú jegyet váltottam, hogy lehetőleg közélről láthassam a német nép arcát és lélkét. Rajtam kívül négyen ilték a szakaszban. Egy kömives, egy irógépállat ilténőke, egy hotelportás és egy egyetemi hallgató. A beszélgetés folyamán szóba került Erzberger, a meggyilkolt híres vagy hírdet német politikus. Mind a négyen megegyeztek abban, hogy Erzberger monarchikus elemek összeseküvésének esett áldozatul.
— Ott voltam a berlini tüntetésen — mondta az ügyök. — Lehetünk vagy háromszáz ezren. Ha az a taknyos von Hirschfeld, akiről meg vagyok győződve, hogy ő ötte meg Erzberger, láthatna volna ezt a tüntetést, amelyet Erzberger emlékének rendeztünk, talán még lelkiismeretfurdalást is érez.
— Az ám! — szólalt meg a hotelportás — lelkiismeretfurdalást érzett volna. Az urak ma is urak s a monarchisták csak a néptől várják el lelkiismeretet.

zat, akkor az igazságszerző is hatalmasan ébred. Ezek legyenek az igazi ébredő magyarok.

Drága a nő Formosában Asszonyt venni: szegény.

ASSZONYT lopni járja, asszonyt nyerni, szegény! Ezt tartja Gedy Simon felesége Kiss József egy gyönyörű szerében. De ezt a nézetet nemcsak Gedy Simoné vallja, hanem a formosai nők is, akik többnyire kinaik.

A dolg úgy áll, hogy a formosai nők félig-meddig lazadás-szerű forrongásban lelednek. Nem is csoda. Az emancipáció szelleme közéljük is eljutott, ennek következtében nem akarnak továbbra is abban a lealzó állapotban maradni, amiben évek óta voltak és vannak még ma is. — ha csak tényleg nem sikerül a helyzetükön változtatni.

Formosában az volt a divat, hogy a férf megvette a nőt. A másik fiu beleszeretett egy lányba, erre elment a leány szüleihez és megkérdezte, mennyibe kerül a leány. Na már most, minden at-

tól függött, mennyire volt gazdag a nő családja és hogyan bírt magát a fiu. Ha a leány szülei gazdagok voltak, de kapzsiak, a fiu pedig gazdag, akkor a leány nagyon sokba került. Ha a fiu gazdag volt, de a leány szülei jövedelmentek, akkor a leány olcsó volt, olcsó volt akkor is, ha a leány szülei engedékenyek voltak a fiuval szemben, aki esetleg szegény volt. És így tovább, ennek a kis társasjátéknak minden kombinációján végig.

De: nem volt eset, hogy egy leány, formosai pénzben, ezer dollárnál olcsóbb lett volna.

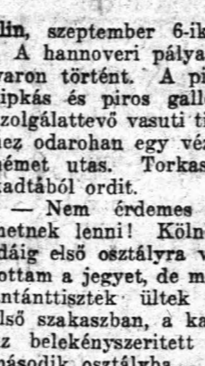
A nők két okból tiltakoznak, két okból forronganak a leányok Formosában, akik férjhez akarnak menni. Az egyik az, hogy megalkodottak érzik magukat. Őket ne vegye meg senki. Őket érdemléjük ki. Nekik szellemmel, nem pedig adásvételi üzlet, aminek a lefolyásáról ők legtöbbször semmit se tudtak, akkor értesültek csak róla, mikor férjhez kell menniük. A másik ok az, hogy a formosai leányok nagyon félnek attól, hogy egyáltalán nem mehetnek majd férjhez, tekintettel arra, hogy a

Hálás köszönetemet fejezem ki az amerikai magyarságnak azon valóban hatalmas bizalomért, amellyel mindjelenben és jobban megajándékoz. — Bankháznak és üzletkörtöknek rohamos fejlődése amellét tanuskodik, hogy 18 estendő óta folytatott bankárságom nagy és nehéz munkáját helyesen oldom meg. — Amde ez is csak úgy történhetik, hogy az amerikai magyarság bizalommal és szeretettel fordul hozzám. — Nemcsak szavakban, hanem tetteikben is be fogom bizonyítani, hogy méltó voltam mindig és vagyok is erre a bizalomra, erre a szeretetre!

Minden üzletfelem, jó barátom és ismerősöm, aki reám bizza összes elintézendő dolgát, az meg is fog győződni minderről!

PÉNZKÜLDÉSI, PÉNZBEVÁLTÁSI, BETÉTELHELYEZÉSI, HAZAUTAZÁSI, KIHÖZTÁLLI és OHÁZAI ÜGYEKBEK a legnagyobb készséggel állok rendelkezésre mindenkinék, aki hozzám fordul. — Levélk és megbízások erre a címre küldendők:

Ruttkay Jenő bankháza 106 Avenue B, New York, N. Y.

Berlin, szeptember 6-án.

A berlini Grosses Schauspielhausban Romain Rolland "Danton" című forradalmi drámáját játszó. Nagy négyezer ember ül az amphitheatrum szerű színházban. Izó hangulat, amelyet sajtóságosan leült a menyezet különös, jégcsapalaku díszítése. A színpadot nem választja el függöny a közönségtől. A felvonás végén koromsötétség lepi be a színházat s a színezék így észrevehetetlenül visszavonulhatnak a kulisszák mögé. A három felvonásos színdarab csapnivalóan rossz. Jömagam csakugyan nagy tisztelője vagyok Romain Rollandnak, a "Jean Christophe" és "Bethoven" szerzőjének, azonban ez az alkotása semmi egyéb, mint forradalmi célokat szolgáló dramatizált propaganda. Danton, Robespierret s a francia forradalom többi ismert alakját viszi a színpadra s ha az emberi gyengéikre utal is, a tulajdonképpeni célja az, hogy a forradalmárok motívumainak messeségeről győzz meg a hallgatóságot. A jogát természetesen ehhez nem vitatom, de ahogy érvényesítette, az irodalmi baklövés.

A közönség feszült figyelemmel kíséri az előadást. Minden a forradalmat és köztársaságot igazoló frázis élénk visszhangot kelt. Danton jobban tetszik a közönségnek Robespierrenél, mert szenvedélyesebb az utóbbinál. Az előadás nagyszerű s miután a forradalmi törvények bemutatása alkalmával vagy két-száz ember szerepel s a szerepek jellegénél fogva ezek közül többen a közönség közé ele-gyednek s onnan harsogják ki a rekedtseget és mámost követelő mondanivalójukat, az összbonyomlás az, mintha a közönségnek ép anyyi szerepe volna az alakításban, mint a szereplőknek maguknak. "Csak az erény mentheti meg a köztársaságot!" zengi a színpadról Saint Juste. Erre a kijelentésre halálos némaságba süllyedt az egész színház. Mintha mindenki magára vette volna ezt a figyelmeztetést. Csak az erény mentheti meg a német köztársaságot — hallom a hátam megett, s hátrafordulva, egy eltörtöt arcú ember látok, akinek a balkarja hiányzik. Előadás után szóba elegyedtem vele.
— A bal karomat már az utcai harcokban vesztettem el a köztársaságért — mondotta. Romain Rolland rossz színdarabot írt, de tagadhatatlan, hogy a német köztársasági lelkiismeretben visszhangot keltett vele.

penz nagyon drága lett az utóbbi időben és a fiuk nem valami könnyen dobálózhatnak az ezer dollárokkal.

Formosában szóval nagy fel-fordulás van. És nem lehetetlen, hogy ez lesz az első hely, ahol a nőknek igazuk lesz — még mielőtt férjhez mennének.

CIMET KERNEK A SZÜLŐHAZÁBOL.

Hajdu Mihály (Pestszentlőrinc) címét kéri ifj. Pető János, Magyar Általános Képzőiskola, Budapest.

Grünbaum József neje Tekla, New York City, Max Benedikt fogorvos Woodlark Park, Ill., Gervai (Grünfeld) Odón, Chicago, Ill. címét kéri Glaser Dóra, I. Horthy Miklós 55, III. 5. Budapest.

Maylander Lajos (Port. Elizabet) és Maylander Lujza címét kéri Haylander Lajos, Balatonlelle.

United States Lines Kiszé- és Kelet-Európai Főgyűrnökség: NORTH GERMAN LLOYD

NEW YORKBÓL egyenesen minden átszállás nélkül CHERBOURGBA és BRÉMABA.

A legnagyobb és leggyorsabb hajók az amerikai lobogó alatt. Dec. 5. AMERICA Okt. 4. Nov. 5. Dec. 5.

BRÉMABA: HUDSON Október 15. Dec. 3. PRINCESS MATOIKÁ Október 22. Dec. 10. POTOMAC Nov. 5. Dec. 24.

Leggyorsabb ut a magyarországi országokba BOULOGNON át, újonnan épült, gyors hajókkal.

CENTENNIAL STATE Okt. 11. Nov. 15. Dec. 15. PARISH STATE Okt. 29. Nov. 26. Dec. 27.

A harmadosztályban is csak 3-4 éjás szobák vannak.

FORGATOK az Újnyeltekben UNITED STATES LINES 65 BROADWAY NEW YORK.

MOORE & McCORMACK COMPANY, Inc., ROOSEVELT STEAMSHIP COMPANY, Inc., UNITED AMERICAN LINES, Inc.

U. S. SHIPPING BOARD megbízásából.

ELSŐ OSZTÁLYU KÉNYELEM ÉS EL-LATAS HARMADOSZTÁLYU JEGY-ÁRAÉRT. NINCSEK FEDELKÖZ CSAK KABIN. VEGYEN RÉSZT A

nagy társasutazásban 1921 OKTÓBER 27-ÉN

MOUNT CLAY GYORSHAJÓN HAMBURGBA

Utasaikat Lengyel Mihály new yorki állami közjegyző, amerikai polgár vezeti és személyesen ügyel kényelmükre a hajón és biztonságukra a szárazföldön.

Hajójegy ára \$100 és \$5 hadiadó

Biztosítsa helyét minél előbb. Küldjön \$20 előleget.

American Union Bank

Németh János, elnök Fűzlet: 10 E. 22nd ST., New York City. Fiók: 1597—2nd AVE.

- STANDARD BANK 55 Ave. B., New York City.
- AMERICAN STATE BANK Ind., Beaverfalls, Pa.
- AMBRIDGE SAVINGS & TRUST CO. Ambridge, Pa.
- THE CITIZENS TRUST & SAVINGS BANK Columbus, O.
- FARMERS NATIONAL BANK Farmville, Pa.
- INDIANA HARBOR NATIONAL BANK Indiana Harbor, Ind.
- INTERNATIONAL EXCHANGE BANK 1126 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
- UNION TRUST CO. 120 East Market St., Indianapolis, Ind.
- YOUNGSTOWN STATE BANK Youngstown, O.
- M. AMBORSKI, Mich. Gaylord, Mich.
- F. BELEZNY 1210 Celena St., Milwaukee, Wis.
- GEZA BOLEZ 238 Hamilton St., Allentown, Pa.
- BOLLA ES FIAI 7932 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.
- JOHN E. BUTSKO 9146 Cempau Ave., Hamtramck, Mich.
- J. DUSCHINSKY 7800 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.
- EPERJESSY & HUSOVSKY 323 Broad St., Johnston, Pa.
- WM. A. FÜZT East Chicago, Ind.
- J. GOYNE Mahoney City, Pa.
- JUL. V. HARTMAN 82 N. Main St., Kenosha, Wisc.
- S. A. HESNER 719 St. Paul Ave., Milwaukee, Wisc.
- HIRSCHFELD BROS. 7724 W. Jefferson Ave., Detroit, Mich.
- KERTESZ & CO., 624 Collins St., Joliet, Ill.
- A. KLAWIER 667 Treble Ave., Pittsburgh, Pa.
- G. KRISTON 616 Maple Ave., Johnstown, Pa.
- M. E. MARTIN 1136 E. 93rd St., Chicago, Ill.
- MAKRANCZY TESTVÉREK 2815 Lorain Ave., Cleveland, O.
- MOKRAY TESTVÉREK 150 Second St., Passaic, N. J.
- W. H. RICKEY 38 West St., Trenton, N. J.
- J. P. SMITH 310 Buchanan Ave., Barborton, O.
- W. SCHOFERNACKER 4232 Wentworth Ave., Chicago, Ill.
- D. SAUBER Lachawanna, N. Y.
- M. TORHÁN 101 W. 11th St., New York City.
- M. CLAIR, Pa. SIMON P. GYULLA Corner Geneva and Whittemore St., E. Toledo, O.
- GEORGE TOTH 602 S. Chanas St., South Bend, Ind.

NICKEL PLATE ROAD

VASARNAPI KIRANDULASOK Green Springs (Udülöhely), Mortimer, Fostoria, Bellevue, Lorain és sok más helyre

HÉT VÉGI KIRANDULASOK Green Spring, Bellevue, Fostoria és Mortimer.

Az összes vonatok szombat és vasárnap. — Vissza a jesszételt követő hétfőn. Kérjen bővebb felvilágosítást az utazást illetőleg meghatalmazott ügynökeinktől: Euclid Ave. (E. 120 St.), Broadway, W. 25th St.

United States Lines Kiszé- és Kelet-Európai Főgyűrnökség: NORTH GERMAN LLOYD

NEW YORKBÓL egyenesen minden átszállás nélkül CHERBOURGBA és BRÉMABA.

A legnagyobb és leggyorsabb hajók az amerikai lobogó alatt. Dec. 5. AMERICA Okt. 4. Nov. 5. Dec. 5.

BRÉMABA: HUDSON Október 15. Dec. 3. PRINCESS MATOIKÁ Október 22. Dec. 10. POTOMAC Nov. 5. Dec. 24.

Leggyorsabb ut a magyarországi országokba BOULOGNON át, újonnan épült, gyors hajókkal.

CENTENNIAL STATE Okt. 11. Nov. 15. Dec. 15. PARISH STATE Okt. 29. Nov. 26. Dec. 27.

A harmadosztályban is csak 3-4 éjás szobák vannak.

FORGATOK az Újnyeltekben UNITED STATES LINES 65 BROADWAY NEW YORK.

MOORE & McCORMACK COMPANY, Inc., ROOSEVELT STEAMSHIP COMPANY, Inc., UNITED AMERICAN LINES, Inc.

Arbucklek terhelik a vallomások

A kövér komédiás védője szerint a tanúk összeesküdték ellene.

VIZSGALAT INDUL

Miss Rappe orvosát nem sikerült megingatni.

SAN FRANCISCO, szept. 27. A Miss Rappe moziészne nő halála miatt vád alá helyezett Rose (Fatty) Arbuckle bűnyének már mellékhatásai is vannak. Frank Dominguez, a vádlott egyik védője, a tegnap kihallgatások során többek között azt a kijelentést is megkérte, hogy Al Semmacher és Mrs. Delmont terhelés a vádlottat meg akarták szerezni. Dominguez szerint ezzel a száddal vitték magukkal az áldozatnak elszakított ruháit.

Semmacher nem hagyta annyiban a dolgot, hanem panaszt emelt Brady ügyésznel és azt követelte, hogy a nagyesküdtök előtt idétsa meg a vizsgálót. Az ügyész ezt meg is cselekedte és intézkedett, hogy a védő jelenjék meg a nagyesküdtök előtt, ott ismételték meg a vádját és terjeszse el a bizonyítékait.

Maga Semmacher a nagyesküdtök előtt határozottan tagadta azt, mintha Arbucklelől volna kieszárolva a pénz a vád ellenében.

A rendőrbizottsági kihallgatás a tegnapi napot Semmachernek és dr. Beardsley orvosnak a kihallgatása foglalta le. Az utóbbi volt az, aki Miss Rappe-t a tivornyai utáni reggel megvizsgálta és egy darabig kezelte.

Az orvos meglehetősen terhelő vallomást tett Arbuckle ellen. Kijelentette, miképp az áldozaton azonnal észrevette a belső sérülés nyomait és a védő minden kereszkérdése dacára is fenntartotta azt, hogy Miss Rappe halála másról, mint ettől a belső sérüléstől, be nem következhet. Elmondotta, hogy a szerencsétlen leány oly óriási kínok között felforgatta magát, hogy két ízben volt kénytelen bódítószert, csillapítót adni neki.

Azt is kijelentette, miképp sem az áldozat, sem Mrs. Delmont nem voltak alkoholosak, az elnök személyesen válaszolt.

WILSON A NYOLC ÓRÁS BEOSZTÁSSAL ÉLI NAPJAIT ÉS SOKKAL JOBBAN VAN MINT AMIKOR ELHAGYTA A FEHÉR HÁZAT

A volt elnök a legnagyobb érdeklődéssel kíséri a politikai és napi eseményeket. — Két éves betegségéből most már csaknem teljesen felépült, bár nagyon kell ügyelnie magára.

WASHINGTON, szept. 27. — Most két éve annak, hogy Woodrow Wilson betegségtől lecsúszta, összeroppant. Azóta keveset látta a halál árnyékának völgyén és kiment a Fehér Házból.

Bármi történt is azóta, a szomorú évforduló ezer meg ezer embernek eszébe jutott és a kíváncsiság ismét odafordult a lefőt nagy ember felé. Hogy van? Mit csinál? Megpróbáljuk kielegíteni ezt a kíváncsiságot.

Wilson nyugatomba vonult úriember módjára élt, teljes érdeklődéssel minden iránt, a mi a külvilágban történik. Most is tartja magát ahhoz a nyolc órás napbeosztáshoz, a miről valamikor ő mondotta a kongressusnak, hogy "az utóbbi évek tapasztalatai és tapasztalatai olyan dolgokat bizonyítottak azt be, a minék a gyakorlatba léptetését joggal követeli az emberi társaság, a jó egészség, az eredményesség és meglegedés érdekében". Wilson tehát ma is azt tartja, hogy az embernek nyolc órára kell aludnia, nyolc órára kell dolgoznia és nyolc órára kell szórakozásra és üdülésre fordítania. Ő maga elég pontosan be is tartja ezt a beosztást.

Reggel hét óra körül kel fel. Most már megint maga fürdik és borotválkozik, azután pedig bizonyos testgyakorlatokat végez, miket orvosai írtak elő, mint olyanokat, melyekkel elnyitja idegeit és megröppant izmait újra felépíti. Reggelijét Mrs. Wilson budoárjában költi el és úgy találja, hogy a két évi betegség nem vette el az étvágyát.

Ezután a reggeli lapoknak az átvétele után következik és ezt sohasem hagyja el a volt elnök. Akármilyen legyen is aznap esti programja. Hat lapot néz át minden reggel nagyon figyelmesen. Ennek végeztével a délelőtti munka következik. Körülbelül az időben érkezik a délelőtti posta: minden nap egész csomag levél. Wilson levelezése nagyon különböző és meglehetősen kiterjedt. Először is idejéből való régi barátai irnak neki; iskolák és kollégiumok kérnek segítséget; magánosok szintén. Autogram-gyűjtők nagy számmal keresik fel. Sokan, akik azt hiszik, hogy betegségek azonos a volt elnökével, megkérdezik tőle, hogy ki az orvosa. A levelek átvételét Mrs. Wilson együtt végzi a férjével; némelyik levelet átadják a titkárnak, hogy válaszoljon rá, de a legtöbbre az elnök személyesen válaszol.

oly módon, hogy lediktálja válszát egy gyorsírónak, aki az ügyvédi irodájából minden délelőtti átjón evégből; ezeket a leveleket aztán az elnök mind személyesen írja alá.

A délelőtti munkát az elnök a könyvtárszobában végzi. A széken és a mellett az íróasztal mellett ül, a melyeket a régi jó napokban Princetonban használt. Ezer meg ezer könyve is itt van, miket mindig elszámoltatta a kellett tartandó addig, míg a Fehér Házból volt. Az ablakon keresztül láthat látni a virginiai mezőkre, a hova golfon jár a jobb időben és nem mesze ott fut a golf-készlet zsákja, emlékeztetője a régi napokra.

A volt elnök nevével, elváhatatlan kísérőjárásával együtt költi el ebédjét a ház ebédlőjében. Ezután egy órai pihenés, majd — ha csak az idő megengedi — motorkeocsizás.

Wilson még a Fehér Házból volt magának autóbilit. Ezt most feketére festette be, narancsszínű szegélyllyel — a princetoni egyetem színei — és ebben a kocsiában végzi sétakocsizásait a város környékén. Új utakra nem szeret menni; jobban szereti mindig ugyanazt az utvonalat mindig ugyanabban az órában bejárni. Az ut mentén sokan figyelik. A multkor egy idős nő megállította a kocsit és megajándékozta az elnököt egy sweaterrel, mit maga kötött; egy lányka meg egy kötött takarót adott neki. A kócsi gyakran megáll a farmokon és zöldésforgó, tojást, vagy gyümölcsöt vesz fel. Beszélgetés előtt mindig otthon vannak.

Az estében így otthon költi el. Néha vendégük is van. Wilson többé nem öltözik át a vasorához, mint ahogyan azt mindig megtegte, míg elnök volt; most már családi körben van csupán. De étkezés előtt mindig imádkoznak: maga Wilson mondja az áldást.

Regi barátai gyakran küldenek valamit az asztalára. A multkor egy halász küldött a Potomac folyóból valami ritka halat; mások meg egyik barátja vadkacsa lőtt tilalmas időben és megfizette értük a bírságot.

Vacsora után olvasnak vagy szórakoznak. Hetenként egyszer saját gépjén mozgófényképeket néz az elnök; gyakran ugyanazt

a képet, amit akkor a színházban mutatnak. Néha elmennek a színházba. Az utolsó sorba ülnek; belépésükön és távozásukon tisztán lássák, hogy mennyire törekszenek arra, hogy mennél kevesebb feltűnést keltsenek. De ez alig sikerül és ha egyszer észrevették, a közönség mindig tapsall üdvözli őket.

Legtöbbször olvasással töltik az estét. Mrs. Wilson olvas fel valamit könyvet, nem ritkán valami detektív-történetet, amit Wilson tudvaleg nagyon szeret. De ma már nem olvasnak annyit, mint régebben. Korán fekszenek, nem hogy aludjanak, hanem hogy az ágyban is olvasnak és írjanak. Mint Mark Twain, Wilson is sokat olvas és is az ágyban. Párnákkal feltámasztva, terden egy kis asztalkával, az elnök olvas és jegyzeteket csinál, gyakran igen nagy kiterjedésűeket, gyorsírással. Senki sem tudja, mit ír; ezeket gondosan elteszi a volt elnök. Annyit tudnak, hogy nem könyvéhez készít adatokat.

Ha csak véleményét meg nem változtatja, nem fog választani a Lansing könyvre, sem a többi támadásokra. Megengedte ugyan egy írónak, hogy felhasználja az ő jegyzeteit, de nem akar ő maga könyvet írni.

De akármivel töltötte a napját, egy dolgot sohasem hagy el a volt elnök: hogy Bibliát olvasson, mielőtt aludni megy. A könyv ott van egy asztalkán az ágya mellett és mikor őt éjszákát kíván, mindig lehet tudni, hogy most még abból fog olvasni.

A volt elnök most decemberben tölti be hatvanötödik életévét. Olyan életet élt, mint kevés ember bírna el. 180 fontot nyom elnök-korában: most is alig-ha kevesebb. Látása jó; haja hófehér lett, de nem hull. Etvágya nagy. Lábai most már jobban bírják: néha bot nélkül is jár, sőt a multkor maga ült autójába. Természetesen messze van attól, hogy egészséges embernek lehessen mondani; de hat-nyolc évvel ezelőtt, a mikor a Fehér Házból ment, sem volt egészséges ember. De a legutóbbi két év alatt volt olyan idő, mikor nem tudott hallható hangot kiadni és nem lehetett magára hagyni. Ehez képest állapota határozottan sokat javult.

HÁTFÁJÁS, KÖSZVÉNY
veszedelmet jelentenek. Dörzsölje be a régi, megbizható

EXTERNIN
köszvényorvosokkal és a fájdalom megszünt. Nagy üveg postán egy dollár, nagy, nagy üveg három és fél dollár. Vigyázzon, hogy a valódiit kapja és címezze a pénzt és levelet így:

VÖRÖS KERESZT PATIKA
5901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, O.

A MUNKANÉLKÜLISÉG ENYHÍTÉSE ÉRDEKÉBEN MINDEN ESZKÖZT FELHASZNÁL A KONFERENCIA

(Folyt. az 1. oldalról)

ség esetén pénzt kérjen kölcsön a szövetségi kincstártól az egyes államok részére, hogy a helyi közmunkákat minél nagyobb mértékben lehessen megindítani. Nem szabad azonban elfelejteni arról a komoly intéseiről, mit Harding elnök mondott megnyitó beszédében, hogy lehetőleg kerülni kell az államkincstár megerőltetését, mert az ilyen megoldás több kárt hozhat, mint hasznot.

Az egyik eszme, mely fölött már az első napon komoly vita indult, az volt, hogy a szövetségi kormány azonnal fizesse meg a vasutaknak azt az adósságot, amivel nekik tartozik, vagy legalább is előlegezze vagy kölcsönözze nekik ezt az összeget és így tegye lehetővé, hogy a vasutak újra felvegyék a régóta elhanyagolt építkezési és javítási munkáit és ezzel is enyhítsék az általános munkanélküliséget.

A másik eszme pedig az volt, hogy a szövetségi kormány töltsön ki a megfizetési határidőket azoknak a kamatoknak, melyeket a nekünk adós országok tartoznak fizetni, olyan időkre, amikor már nem fog újabb hullámzásokat és pénzügyi zavarokat támasztani a pénzügyon az, ha ezek az adós államok kiüldöztetik a valutát, például dollárt vásárolnak.

Arról is beszéltek, hogy olyan helyeken, ahol nem lehet helyi

Mi vár az engedetlen nemzetekre

A Liga azokat a módokat tárgyalja, hogy kell rendet tartani?

A GAZDASÁGI BLOKAD.

A kérdés meglehetősen bizonyult és nehéz.

GENF, szept. 27. — A liga mai gyűlésén azokat a módokat tárgyalta, hogy mint lehet alkalmazni a Nemzetek Ligájának gazdasági fegyvereit az olyan ország ellen, mely megértette vagy áthágta a Liga szabályait? A kiküldött bizottság betérjesztette jelentését a blokád ügyében.

A bizottság úgy találta, hogy a Liga nem állapodhat meg már előre egész végrelesen abban, hogy minden egyes esetben milyen gazdasági, kereskedelmi vagy pénzügyi természetű fegyvermi lépést kell tennie. Azért a bizottság azt ajánlotta, hogy minden egyes esetben a helyzetnek megfelelőleg a Liga tanácsa legyen ajánlatok a tagnemzeteknek a követendő közös eljárásra vonatkozólag.

A diplomáciai tárgyalások megszaktatása esetén először is csak a diplomáciai követés fegyverét szabad visszahívni. A bizottság azonban abban a véleményben volt, hogy ha nagyobb nyomást kell gyakorolni a renitens országokra: a konzuli viszonyt is fokozatosan meg lehet szorítani.

A javasolt határozatok között van az az intézkedés is, hogy némely országokat bizonyos időre fel lehessen menteni a blokád kötelezettsége alól, ha a körülmények olyanok, hogy azoknak az országoknak a biztonsága ezt megkívánja.

A KU KLUX TAGJAI NEM TUDTAK GYLKOST FOGNI. NEWPORT NEWS, Va., szept. 27. — Carlo Meeks félvér negert akit avarl völdolnak, hogy ő gyilkolta meg Robert de Korte rendőrt, vagy 1000 fegyveres ember, köztük a helybeli Ku Klux Klan szervezet minden tagja, üldözöbe vette pénteken, de még ma sem akadtak rá. A csapat kénytelen volt úres kézzel visszatérni.

KISS EMIL BANKÁR

A Magyar Királyi Államvasutak Menetjegyi Irodájának kizárólagos képviselője.

A Magyar Királyi Állami Jegyintézet megbízásából a magyar leltérszerű bankjegyek hivatalos gyűjtőhelye.

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

kizárólagos képviselője.

Az amerikai magyarság rendelkezésére bocsátja 25 éves gyakorlatlalt párosult szakértelmét és ELSŐRANGU ÖSSZEKÖTTESEIT A BANKOZLET minden ágában.

PÉNZKÜLDÉS Magyarországra és az elszakadt területekre postán, vagy kábel útján gyorsan, pontosan.

KESZPÉNZDOLLAROK kifizetése Magyarországon és Jugoszláviában.

KAMATOZÓ BETÉTEK elhelyezése itt és Magyarországon.

UTALVÁNYOK — HITELLEVELEK — CSÉKKEK KIALLITASA. — ÉRTEKPAPIROK VÉTELE ÉS ELADASA. — KERESKEDELMI MEGBIZATÁSOK ELLATASA. — INCASSOK. — KÖZJEGYZŐI ÜGYEK.

Hajójegyek az összes vonalakra! Minden levélbeli kérdészködeésre pontosan, szakszerűen válaszolunk.

KISS EMIL bankháza

133 Second Ave., New York (a 8-ik utca sarkán)

TÁRGYALJAK TOLEDOBAN A RENDÖRGYLKOS ÜGYÉT.

TOLEDO, O., szept. 27. — hogy január 17-én agyonlőtte Megalakult ma délután az az esküdtsték, amely dönteni fog a munkáról, mit az előző napon vagy napokon végzett.

John Burke, alias McGuire sor-sza felett. Burket arval vádolják, zsákmányoltak.

TOLEDO, O., szept. 27. — hogy január 17-én agyonlőtte Megalakult ma délután az az esküdtsték, amely dönteni fog a munkáról, mit az előző napon vagy napokon végzett.

Ha öregkort egészségben akar megérni Ne üzze a délibábot

Olyan szert használjon szervezete erősítésére, amit milliók kipróbáltak és milliók ajánlanak

Melyik ez a csodaszer? Sok százezer amerikai magyar feleli erre a kérdésre ezt: "Partoglory".

Igen, a Partoglory a legjobb szervezeterősítő s

PARTOGLORY

Az egészséges öregkor biztosítója

Ez az orvosság nagy vas és foszfát tartalmánál fogva erősít. A vas a vérszaporodáshoz, a foszfát a csont, az idegek, az izmok erősödéséhez kell.

Ha egy pohárka ivóvizbe beleöntünk egy kávéskanál Partogloryt, a vizet valóságos tápszerré változtatjuk. Ha ilyen Partogloryval vegyített vizet iszunk napjában háromszor, gyorsan tapasztalni fogjuk szervezetünk erősödését, életkedvünk javulását, orcánk pirosodását. Gyengék, vérszegények, sápadtak, betegségből lábadozók, betegek nagy sikerrel használják.

Egy üveggel 1 dollár 25 centért, ötlet 5 dollárért küld a felfaláló és egyedüli készítő

PARTOS PATIKA

160 Second Ave. New York, N. Y.

MINDEN ANYA PROBLÉMÁJA

az, hogy bébijé részére kedvező és tápláló eledelt adhasson.

Egy magyar anya Brooklynból így ír: "Amikor az anyatej nálam fogytán volt, ugyszólván mindennel próbálkoztam—míg végre az orvos rendelétere

Borden's EAGLE BRAND (CONDENSED MILK)

nevezetű tejet adtam bébimnek s nyomban híml kezdett. Ma már az egészség ragyog le róla."

The Borden Company
Borden Building, New York

Vágja ki e szelvényt még MOST — és postásza még MA és INGYEN megkapja a GYERMEK EGÉSZSÉGE című könyvet, melyből megtudhatja, mint kell bébijét egészségeseznek megtartani. Valamint etetési szabályokat saját anyanyelvén.

Név: _____
Cím: _____
065

A király is Az öltözés a békéért bajnoknöje

György király újból közbelépett az ir béke érdekében.

A Mrs. Smith Wilkinson ruhátarának rejtelmes titkairól.

LONDON, szept. 27. — György angol király ismét közbelépett az irországi béke érdekében. Az ő közbelépésének tulajdonítható az, hogy az angol kormány mérsekelte a hangját annak a válaszigyeknek, amelyet De Valera ir köztársasági elnökhöz intéz. A sajtó értesülése szerint a jegyzék szövegét csak a jövő héten hozza nyilvánosságra az angol kormány.

Az angol kormány eleinte meglehetősen szigorú hangon tartott jegyzeket akart De Valerának küldeni, kifejtve azt, miképp teljesen elfogadhatatlan tárgyalási alapul a dualizmus, vagyis az, hogy Anglia és Irország két teljesen független ország, egy és ugyanazon államfő alatt (György király közbenjárására azonban a jegyzék eredeti hangját annyira letemptötték, hogy most már sokkalta engedékenyebb.

Angliában még mindig optimisztikus a hangulat a békéért igyekvők végső kimenetelére vonatkozóan. Azonban Irországból egészen másfajta hírek érkeznek. E hírek szerint Irorszában rendkívül feszült a hangulat mindkét oldalról és nem igen biznak a békéért igyekvők sikerében.

PARIS, szept. 27. — A női öltözködések feltétlenül Mrs. Smith Wilkinson, az ugynevezett Monte Christo grófné a világbajnoka. A derék hölgy nemrég Londonba ment bevásárolni vagy három hétre. Ez alkalommal megintervjuolta egy riportert, aki előtt a "bajnoknő" érdekes adatokat közölt a ruhátará titkaiból.

"A legtöbb ruhát már elküldtem Londonba", mondomta. "Amit itt lát, ez már nem tartozik az új bevásárlásaim közé. Emellett ma újra bevásárolok. Lásá, a londoni három hét alatt legalább 300 öltözetre, kétszáz kalapra és száz pár cipőre lesz szükségem. Emellett kellene operafelöltők és más egyébek is. Már eddig is nagy vagyont költöttem el. A napokban a szállodában, ahol lakom, rablás történt. Engem akartak kirabolni, azonban tévedésből az én emeletem alatt levő szobába törtek be. Pedig ekkor a nyakamon egy olyan nyaklánc volt, amelynek az értéke egy millió font sterling és hetvenöt hatalmas gyöngyből készült."

A tudósító a legnagyobb elragadtatással ír az asszonyiség tolejtjeiről. Van egy öltözet, mondja, amelyhez hasonló nincsen a világon. Ez Kinában készült valami egészen titokzatos anyagból és onnan importálták.

ELEM ES EL-
ALYU JEGY

K KABIN.
A

zásban

7-ÉN

CLAY

BA

ew yorki állami
és személyesen
biztonságukra a

55 hadiadó

Küldjön \$20

n Bank

elnök

Fiók:
2nd AVE.

City, Pa.
HARTMAN
Main St.,
Wisc.
SNIDER
Paul Ave.,
Wisc.
ELD BROS.
Jefferson Ave.,
Wisc.
Mich.
CO.,
Ill.
TER
ble Ave.,
gh. Pa.
ON
ale Ave.,
n. Pa.
RTIN
93rd St.
Ill.
CYZ TESTVÉREK
rain Ave.,
O.
TESTVÉREK
ond St.,
N. J.
KEY
ST.
N. I.
TH
ceranna Ave.,
N. O.
ERNACKER
entworth Ave.,
Ill.
ER
anna, N. Y.
AN
Pa.
GYULA
Vessényes and
ore St.,
O.
TOTH
Chapin St.,
nd, Ind.

PLATE ROAD

SARNAPI
NDULÁSOK

(Udülhely), Mortimer, Bellevue, Lorain és más helyre

ÉT VÉGI
NDULÁSOK

Bellevue, Fostoria Mortimer.

onatok szombaton és
Vissza a jegyvételét
eto hétfőn

bb felvilágosítást az
őleg meghatalmazott
Euclid Ave. (E.
oadway, W. 25th St.

kedg:—
LOYD
szállásnál
EÁ

alobogó alatt.
1. Nov. 8. Dec. 8.
4. Nov. 29. Jan. 3.

Oktober 15., Dec. 3.
Oktober 22., Dec. 10.
1. Nov. 5., Dec. 24.

LOGNON st.

15., Dec. 15.
26. Dec. 27.
húdk vannak.

NES
NEW YORK

Y, Inc.,
NY, Inc.,
nc.
aból

US

MAGYAROK AMERIKÁBAN

TIZ ÉVES JUBILEUM.

A mckeesporti ref. egyház e hó 18-án ünnepelte a templom fölszentelésének tíz éves évfordulóját. — A gyönyörű ünnepélyen részt vettek az óhazai kiküldöttek is. — Ott voltak a környékbeli egyházak és egyetek.

Gyönyörűen sikerült, széles keretű ünnepélyek között emlékezett meg a mckeesporti ref. egyház arról a napról, amelyen 10 esztendővel ezelőtt fölszentelték a S-ik utcán levő templomát. Nagy jelentőségűvé tette ezt az ünnepélyt az a körülmény, hogy részt vettek azon a magyarországi egyház kiküldöttei: Dr. Boér Elek érdeélyi egyházközségi főgondnok, Takaró Géza budapesti lelkész, Balogh Elemér személyi püspökkel együtt. Az óhazai magyar ref. egyház em képviselőnek az volt az első nyilvános szereplése Amerikában és ezzel az első szereplése egy csapásra meghódította a környékbeli magyarokat, akiket is. Mert a mckeesporti jubileumon csak a mckeesporti egyház ünnepelt. Ott volt a legtöbb környékbeli magyar ref. egyház és egyet is. Képviseletet küldött meg a pittsburghi ref. egyház és egyet, a homesteadi ref. egyház és egyet, a duquesnei ref. egyház és egyet, a brownsvillei ref. egyház és egyet, a springfieldi ref. egyház, a moongahelai ref. egyház. Képviseletet küldött meg a környékbeli magyarok is az egyháztól egészen a távolra, hogy a helyi magyarok is részt vehessenek az ünnepélyben. A környékbeli magyarok is részt vettek az ünnepélyben. A környékbeli magyarok is részt vettek az ünnepélyben.

Mert a mckeesporti jubileumon csak a mckeesporti egyház ünnepelt. Ott volt a legtöbb környékbeli magyar ref. egyház és egyet is. Képviseletet küldött meg a pittsburghi ref. egyház és egyet, a homesteadi ref. egyház és egyet, a duquesnei ref. egyház és egyet, a brownsvillei ref. egyház és egyet, a springfieldi ref. egyház, a moongahelai ref. egyház. Képviseletet küldött meg a környékbeli magyarok is az egyháztól egészen a távolra, hogy a helyi magyarok is részt vehessenek az ünnepélyben. A környékbeli magyarok is részt vettek az ünnepélyben.

Déliólt 10 órákor kezdődött az ünnepély, amely három részből állott. Az ünnepély istentisztelettel az első rész, amelyen a szent szöveget Balogh Elemér püspök, Takaró Géza lelkész és Kalassay Sándor esperes látta el. A vendégek neve már előre felkeltette az érdeklődést és az várakozás teljes kielégülését talált. Takaró Géza nagy gyönyörű szép imádságai magukkal ragadták a lelkeket a szem nem maradt szárazon Budapest nagy nevelő közönségét szaval nyomán. Balogh Elemér püspök tartotta a szent beszédet. Valódi főszerkesztő szíve volt ez a benne és általa mindenki ott látta szemel-ölt az elcsúszott felvidék magyarosságának szomorú helyzetét, de egyáltalán hívték lélekkel vette a biztos jövő reményességének vizsgálatát erejét is. Ottani egyháznak helyzete nagyon szomorú, de az Istennek belseje örökre megmarad a szent egyházzal. A Kalassay Sándor esperes által felkeltett szavak zárták be az istentiszteletet, amely után kezdődött a vendégek beszédei következtek, akiknek

mindenyike sebbnél sebb szavakban köszöntötte egyfelől az ünneplő egyházat, másfelől az ünneplő vendégeket. A gyűlést imétt az egyház lelkesítő zárta be, megköszönve egy a vendégeknek, mint a vidéki kiküldötteknek szives megjelenését. Természetesen dolog, hogy az elhangzott beszédek a vendégek sebbnél sebb helyeken váltak megmozdulnak, melysége s felki gyönyörűsége és tanúságára a hatalmas gyűléseknél. A közgyűlést az terítés közebe követte, amelyet a Növénylet tagjai készítettek elő, legnagyobb részben az egyháztól által adott természetesen adományokból. A gazdag és izle-tes sebbnél sebb alkalmat adott az értekezésből értékesebb felbőrlésnek. Az alkalmat föl is használta mindenki a egymásután szóltak föl Balogh Elemér püspök, Dr. Boér Elek főgondnok, Takaró Géza budapesti lelkész, szeretettel teljes tapokat és él-jeleket kapva mindenfelől. Végtelelén nagy hatású beszédet mondott Kalassay Sándor esperes, aki beszédeben az egyházi közigyelkkel foglalkozott és sikert kívánt az óhazai kiküldöttek munkájára. A magyar gör. kath. egy-ház lelkesítő és testvéries együttérzést ünnepelte beszédeiben, meleg fogadta-riásra találva minden szavában. A hely-telek közül a lelkész, gondnok, M. Sándor Pál és ifj. Cavallér Ignác emeltek szót. Az idő nagyon kímélt volt, mert hi-zen délután 3 órára a vendégeknek a szomszéd homesteadi gyülekezet tene-23-mentesülése ünnepélyére kellett távo-zniok. Am a rövid idő alatt is mély-séges nyomatok hagytak maguk után a hazai vendégek is az egész jubileum-ünnepély áldásos hatású volt a gyülekezetre, nemesek léleken, hanem anyagiakban is. Az egyház ezen a helyen is hála-szívrevel köszöni azokat a gazdag ad-mányokat, amelyeket úgy egyesek, mint testületek elő áldoztak szíveivel hoztak meg ezen a napon. A homesteadi temetőszentelés után Takaró Géza imétt a mckeesporti gyüle-kezet körében tért vissza, ahol az este előjöttével az egyház szülőföldjé-re megjelent a gyülekezet körében, meg-ismételték az előadást, sőt kiegészítet-tek az azokkal a gyönyörű szentföldi ho-zókkal, amelyekkel saját utazásából ho-zott magával. Az élvételes és tuluságos este állandó emlékeket hagyott a meg-jelelték léleken.

KISPESTEN MAGYAR BÉKETEMLOM ÉPÜL.

A Magyar Béketeplomban ismertté ter-veit, mely kivonatban így szól: A sok millió fakerezt, az anyák, özvegyek és árva néma zokogása, a halálközeli harcosok jajjai, a bánk és megecsontított szeszreli mind azt hirdetik a világ népeinek, hogy a mű-veltség teljeslegének és az emberek boldogulásához meg valmi kell: az erkölcsi jogrend, mely a világnak a béke együttműködésének harmonizáci bi-ostitia. A világ mintegy elfelejtette, hogy a békeknek e boldogító harmonizácié-ért imádkolni, Isten általant kéni kell a hogy érte bármely áldozatot is meg-hozni érdemes dolog. Délamerika két szomszédos állama, Argentína és Chile köztársaságok a múlt század utolsó évtizedében álla-ndó háborúban állottak egymással. Békét kötöttek. De azt akarták, de

SOKFÉLE UJ PIANO ROLL
ÉRKEZETT.

Rákóczy Induló
Zöldre van a rícsos kapu
Ej, haj, vasárnapig
Eskik eső, majd lesz eső
Hajnalka

és még legalább 10-15 új nóta van raktáron.

VICTROLA és PIANOK
HAVI TÖRLESZTÉSRE KAPHATÓK.
A legnagyobb raktárunk van magyar VICTOR lemezeken.

Svehla Zeneháza
1872 W. 25th ST., CLEVELAND, O.
Managers M. F. Fenn.

most a közös sírban testvéreké let-tek, tegyék meg testvéreké az elő-ke! Magyarországon ez eszme megvalósítá-sában elől akar haladni. A főváros kö-zében lévő állami munkásterlepen (az n. n. Wekerle-telepen) mintegy husz-ezer kath. munkás ügyszórában minden vállalási vígáz nélkül van, mert a kis-pesti plebániatemlomban messze esik. Ide kell a templom, hogy ez a mintate-ler az imádkozó munka helye legyen. De ez a templom nemesek a helyi szükségleteket elégítse ki, legyen ez országos jelentőségű Isten háza, ahová elzarándokoljanak mindazok, akik Ma-gyarországon és Európában jövőjét lát-ják biztosítva, ha minden-nép testvéri szeretetben egyesülve a Béke Fejedel-mének hódol.

E céllal alakult meg a Béketeplomb-Építő Egyesület, mely azt kívánja el-érni, hogy mindenki föllévelel hozzá-járulhasson e szép műnek létrejötté-hez. Magyarországon népe, mely a vi-lágnak példát adott hazája védelmé-ben hősi kitartásával, adjon egy szerezmid példát a világnak a min-denkit felülélő és egyesítő keresztény szeretetben!

A keresztény Szeretet és Béke a művészes hozzájárulhat mindenki, aki tehetéséhez képtel a m. kir. helygim-nia. által 105450/1917. sz. a jóváha-gyott Egyesületnek tagja lesz.

Nagy alapító tagok egyrészt s min-denkorra fizetnek 1000 koronát, alapí-tó tagok 200 koronát. A tagdíjak és egyéb adományokat kérjük a kispesti plebánihivatal címére küldeni.)

A felhívás aláírói: Gróf Zichy Ra-fael elnök, Dr. Gieswein Sándor el-nök, Szank Antal főtitkár, Rehá Mát-tyás pénztáros, Bráz János ügy-igazgató; helyigyiósági: Gróf Zichy Rafeal elnök, Novák Mártonné al-elnök.

Az amerikai katolikus magyarok te-hát már 50 centes adományával ala-pító tagokká válhatnak, két dolláros adományával a nagy alapító sorában nyúlhatnak meg nekünk, ha adomá-nyaiknak elküldik: Plebániahat., Kis-pest, Hungary címe.

De még ebben a ténykedésben is új vonást jellemzi a Szövetség működését. Nem határozza a betege-segélyre való jogosultságot hetek köze, hanem annyi napra fizeti a segélyt, ahány nap be-teg a tag.

A heti betegsegélyezés volt a tagság kívánása, ami ime meg-van. Ha kitartanak mellett, mint amilyen fanatikus hittel a tisztikar intézi a Szövetség ügyeit, biztos, hogy sikert érnek el e téren is és a Szövetség bi-zonyul annak a testületnek, a mit a magyarság kíván.

FELHÍVÁS A MAGYAR EGYLETEKHEZ!

Magyar kezek és magyar elmék Ameriká maggyá-tételéhez!

Világgraszoló, érdekes kiállítás nyílik meg jövő hó 29-én New Yorkban, a 72. ezred kaszárnyá-jában (34 St. és Park Ave.). E kiállításban minden nemze-tiség bemutatja mindazt, amivel Amerika felépítéséhez, kulturá-jának fejlesztéséhez hozzájárult. Az amerikai magyarság szorgalmas munkájával úgy ipari és kereskedelmi, mint művészet ter-éin, jelentékeny részt vett az építő munkában.

A magyar csoport - óriási anyaggal rendelkezik, mellyel bebizonyítani képes, hogy a nem zetiiségek sorában korántsem áll a többi mögött, mint ahogy azt ellenségek feltüntetni szeretik. Hogy a magyarsághoz méltó módon fejlesszük ki honfitársa-inak valódi értékét, pénzre van szükség.

Mennél többet adakozik a ma-gyarság e célra, annál sebb és tökéletesebb lesz a magyar esz-top kiállítása.

A magyar adományok csakis a magyar osztály céljaira lesznek fordítva.

A kiállítás sikere a magyar munkásság legfontosabb érdeke, miert is elsősorban a magyar egyletekre hárulnak az adakozás feladatai.

Kérünk minden magyar egy-letet, hogy tagszámához és anyagi helyzetéhez mérten, 5-10 dol-lárral járuljon hozzá a költsé-gekhez és küldje a pénzt a Le-l. kiségyesület pénztárnokához: főt. Eördög Elemér plebánia-hoz, 1880 Genessee St., Toledo, Ohio.

A Lelkiségyesület tisztikara.

LASSAN, DE BIZTOSAN

A Bridgeporti Szövetség munkája.

Aimnek használt szólasmon-dás jellemzi legjobban az Ameri-ka Magyar Segélyző Szövetség működését, mely testület az amerikai magyarság általánosán Bridgeporti Szövetség néven ismer.

A Szövetség volt az első ma-gyar testület, mely ezer dollár haláleseti összeget biztosított a tagjainak, természetesen tehát, hogy legelőször esett át a ma-gyar intézményeknek kijutó kül-delemeken. De szerencsésen meg-alapította a nehézségek s ma - alapításának harmincadik évé-ben - már olyan intézményre fejlődött, ami nem hagy kívánni valót maga után.

A Bridgeporti Szövetség is, mint minden testületünk, - sőt annak idején az amerikai testü-letek is - a legkezdetelegesebb módszerekkel működött. Nem tartott Jépet a korral, nem vette figyelembe az időzotha válto-zások szükségességét és tehetet-len állapotba jutott. Egy időben azon a ponton volt, hogy min-denki a megszűnését, vagy szét-zülését várta.

Az 1917-diki konvencióan azon-an oly merész újításokkal állt elő a tisztikar, hogy megpöb-bötte tőle az olyanhoz nem szo-kott öreg delegátusok. Nehezen bár, de mégis elfogadták őket és akkor lépett a testület igazán a fejlődés útjára. Azóta - ha csendben is, de csodálatosan er-edménynyel halad. Legjobb mun-tatja, hogy a válság idején alig volt 170.000 dollár tőkéje, amit közel 70.000 dollár tartozás ter-helt; ma pedig nincs semmi terhe, a tartalék-tőkéje pedig megkétszereződött, ugyon hogy ma a Szövetség a leggyanysobb magyar testület.

Valószínűleg a kisebb egy-lek bizonytalansága készítette a Szövetség tagságát, hogy a heti betegsegélyezés behozatálát sür-gesse a tisztikarnál. Hosszas megfontolás és körültekintő szá-mítások után elrendelte a tisztik-ar az arra való referendumszava-zást, hogy fizessen-e a köz-ponti pénztár heti betegsegélyt vagy ne? Ez a szavazás most záródott le s a tagság négyzere-s többséggel a heti beteg-segélyezés mellett döntött.

Új korszak kezdődik ezzel a Szövetségnél. A haláleseti ezer dolláros, félégyekes, csokulási és más segélyek mellett heti be-tetegsegélyt is fog fizetni, mint a többi magyar egyetek. Tagjai-nak nem kell máshova is tartó-zni, mert a saját kebelükben in-tézetnek el minden segélyezést.

NŐK BIZALOMMAL

fordulhatnak tanácsot hozzánk, levélben is.
(Válasz titoktartás mellett.)

MEGVALTÓ GYÓGYSZERTÁR

2017 W. 25 Street, Cleveland, O.

EZT A CÍMET

jegyezze meg jól, mert meg-szülsége lehet rá, ha pénzkül-dési, hazautazási, kihozatali, közjegyzői vagy bármely ügyét egy megbízható helyen akarja végeztetni.

Az American Express Co. képviselője.

Márton József

Hajójező és Pénzküldő Iroda
245-25 ST., PASSAIC, N. J.
227, 33, 39, 45, 51

INGYEN EGY 20c CSOMAG NATURAL CIGARETTA

Minden 2 csomag 20 darabos Natural vásárlásnál. Az egész 75 cent.

Fehér Kereszt Patika

A Lorain és W. 26 St. sarkán

Vörös Kereszt Patika

8901 Buckeye Rd. és E. 89 St. sarkán

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS.

ELDORADO, Ill. - Eke József magyar bányász, aki Borsodm., Sztu közösgéből jött Amerikába, még 1914-ban súlyos baleset érte az Orient, Ill. bányában, a bár a gyári orvosek négy ízben megeperitették, kénytelen volt a Belleville kórházba felvitetni magát, s mint ahogy a kórházi kóltáskái fizetését a gyár vezetősége megragadta, a munkakérdésről megfosztott család javára jó barátai gyűjtést indítottak.

Eke József most beküldte elől a dok-ternek névsort a egy a gyűjtést adó-zókat barátjának, mint az összes ada-kozónak a saját és családja nevében hála-köszönetet mond.

Az adakozók névsora:
ORIENT, Ill. - \$5-5 Homolja Péter és neje, Zahari József és neje, Liptai Pülp, Kiah Andrá; \$3-3 Fodor János és neje, Dobos József, Pap Vince; \$2-2 Antaly József és neje, Csónka János, Varga József, Za-kar József, Juhász Pál, Danannai Já-nos és neje, Mezei János, Gyurek And-rás, Podor István, Nider János és neje, Barta Cséhes János, Kuthy La-jos, Barta Ignác; \$1-1 Szakonyi Károly, Patváros István, Pap István, Jatkó János és neje, Skót Pál és neje, Horváth Ernő, Horváth József, Kal-csár Ferenc; T. Ohronyd, Jack Seydi, Csónka Sándor, Németh István, J. J. Smith, Frank Bertoloz, Kupa József és neje, Veres Bálint, Horváth Imre és neje, Szabó István, Radoni József, Fűrész Gusztó, Conovonich Károly; \$1,50 Gábor Andrá és neje; \$0-50-0. Blazok Péter, M. F. Németh, Lakatos Andrá, Tóth János. Összesen 79.50.

Eldorado, Ill. \$1-1 Kiah József, Joe Halász, Bende Károly, Németh János, Jakab Pál, Farkas Ignác, Far-kas István, Váradó József, Kormos József, Császári János, Béni Andrá, Farkas László, Majoros János, Varga Gyula, Csajtos János; \$0-50-0. Zam Imre, Juhász János; \$1-1 Fűrész Péter, Jákab Sándor. Összesen \$18.75.

Harco, Ill. - \$3 Bárdos Andrá; \$2-2 Bárdos Pál, Káló János; \$1,50 Balog Vince és neje; \$1-1 Bojki Ist-ván, Boros István, Tóth István, Tóth Pál, Bárdos Béla, Varga József, Ké-vés Andrá, Óber Károly, Vámos János, Balázs Marci, Soltész Imréné, Bo-na Gyula; \$0-50-0. Bán István, Huth Sándor, Halász Mihály, Tóth István, Hegedűs Sándor, Andor Andrá, Ju-hász Mátyás, Kovács János, Csont Bá-lint, Tóth Péter, Juhász Bálint. Összesen \$26.00.

Harrisburgh, Ill. - \$5 August Zvara; \$1-1 Kiah Sándor, Tóth Jó-zsef, Jurecska Ferenc, Barabás Al-bert, Kiah Andrá; \$0-50-0. Tóth Já-nos, Csuri János, Lovász István, Bár-dos Aladár, Gál József, Farkas Béla, Kovács István, Bárdos Lajos, Kovács Béla. Összesen \$14.50. Fűszeg \$136. 75 cent.

MEGKEZDÖTT HUNT ÜGYÉNEK TÁRGYALÁSA

Az ügyész villamoszékét kér Sprosty rendőr állítolá-gos gyilkosának.

A MEGSZÖKÖTT FOGOLY.

Ma valószínűleg sikerül az es-kiütészek megalakítása.

Robert "Dobby" Hunt, a hírhedt gangster, akit arval vá-dolnak, hogy ő gyilkolta meg Elmer Sprosty közrendőt. Sprosty közbiztonsági igazgató unokácsét, pár napon belül megragadta, hogy milyen sorsra juttatja az igazságszolgáltatás.

Hunt bünyének tárgyalása megkezdődött hétfőn Cull bíró tárgyalószékén.

Az első nap az esküdtek ösz-szeválogatásával telt el. Valószí-nen sikerülni fog ma az esküdt-észeket véglegesen megalakítani.

Sprosty rendőrt áprilisban lötték agyon a Seovill Ave. egyik szalonja előtt, amidőn egyedül bé akart nyitni a szalonba, hogy békét teremjen egy duhajkódó banda tagjai közt.

A gangsterek kimenekültek a rendőr látrára, autóbá grottak és fázozóban rálték Sprostyra, aki halálra sebesült esett össze. Wachs rendőr, aki Sprosty se-gítségére sietett, utánuk lött a bandiáknak s meg is sebesítette egyiket.

Másnap sebesülve elfogták az E. 131st. egyik házban Robert "Bobby" Huntot, akitől kide-rült, hogy tagja volt a szalon-ban garázdálkodó gangstercso-potnak. Letartóztatták a banda más-ik tagját, James Walshot is.

Hunt a nyáron két cimborájá-val, James Walsh és Charles Gallagherrel együtt megszökött a megyei börtönből, miután kifü-részték cellájuk ajtaját és be-zárták a börtönbe őrségváltással az öröket.

A jómáradakat Youngstown-ban fogták el újra.

Szende Ferenc zenetánár

Zongora és hegedű

leckét ad egy saját stúdiójában, mint a ta-nitványok lakásán, a legjobb európai mé-thódus szerint. Cim: PROF. F. SZENDE 1849 E. 75th St., Cleveland, O. Telephone: Randolph 7825.

AKARJA, HOGY RÉBIE EGESZSEGE SEBB LEGYEN?

Ha igen, kell, hogy helyesen táplálja. Az egészséges bébi örme és búzsátsége anyjának és az egészségre minden családonak jóga van.

Bébiének táplálását a kello másod kézdje meg, különben később gyengé-kező, beteges lesz.

Lásunk 3-ik oldalán ma megjelenik egy hirdetés a Borden's Eagle Brand Condensed Milkról. Várja ki a szelvényét, küldje be a Borden Company-nak és ök majd megküldik az utasítást, hogyan kell a bébit esen csodás táplanyer táplálni, továbbá a Csecesimó Jótét Köny-vét.

CLEVELANDI K-R-Ó-N-I-K-A

AGYONLÓTTE, MERT NEM AKART A FELESÉGE LENNI

Öngyilkossá lett a kikosara-zott kéro a bosszúállás után.

AZ ASSZONY LAKÁSÁN.

A gyilkosság tanuja volt az áldozat leánya.

Az E. 49th Str. 3160 számú házban borzalmas szerelmi drá-ma játszódott le. Az 50 éves Fred Hala lőtte a házban lakó szintén 50 éves Mrs. Anna Bar-tuneket, mivel nem volt hajlan-dó feleségül menni hozzá. A gyilkosság elkövetése után fűbő-lőtte önmagát is. Hala is haldo-golva került a kórházba, ahol egy óra múlva kiszvedett.

A megrendítő eseménynek ta-nuja volt az özvegy tizenhét éves leánya, akinek elbeszélése szerint Hala felidült arccal nyí-ltott be a házba s megkérdte, hogy hol van Bartuneké.

Egy kis leszámolni válom van vele, mondotta Hala, amidőn a leány kijelentette, hogy édesanyja a hálszobában öltözik.

Hala berohant a hálszobába s ott lőtte a szerencsétlen ass-zonyt, miután kezét megkérve ismét kosarat kapott.

A gyilkos azonban önmaga el-len emelte a fegyvert s halálra sebesítte magát. Bartuneké leánya a szomszédokhoz szaladt segítségért. A szomszédokkal visszatérve Bartunekét átlőt-té mellet meg élve találták. Hala is élt, de mindketen eszméletle-nen voltak.

Beszállították őket a St. Ale-xis kórházba. Itt Hala egy óra múlva meghalt, míg Bartunekét hétfőn váltotta meg szenvedés-től a halál.

SPORTHIREK

A magyar csapatok a vasár-napi öt mérkőzésből három vesztek, egyet nyertek és egy eldöntetlen volt.

VASÁRNAP ÖT LAPDARUGÓ MÉRKŐZÉSBEN SZERPEL-TEK MAGYAR CSAPATOK.

A West Technical High School pályáján mérkőzött vasárnap a Magyar White csapat a Lorain csapattal.

Szép számú közönség jelenlé-tében Corris bíró pont három órákor adott jelt a mérkőzés megkezdésére. Lorain nappal és rendkívül erős hátszéllet jüt-szik s e két kedvező körülmény ki is használják, amellyel már a harmadik perében sarok-ruházt érnek el.

A magyar csapat kissé nehe-zen jön lendületbe, de lassan lábra kapva, átvesszik mégis a támadást. Dyason megkezdí le-rohanását s beadásából Cincár a 11 p-ben majdnem goal-t. Majd pár perig ismét Lorain van fényében, de támadásai-ka Williams és Molnar könnyű szerrel ártalmatlanná teszik.

A nagy ellenszél dacára az Athléták feltartják támadásai-ka s bár Lorain a féldő vége felé újból fölénybe kerül, az első féldő eredménytelen lefo-lyás az az általános nézetet kel-tik, hogy második féldőben az Athléták magukhoz ragadják a győzelmet.

A véletlen szerencse azonban, aminek óriási szerepe van a footballban, másként intézke-dett.

Második féldőben rögtön a kezdés után az Athléták fö-lénybe kerülnek s olyannyira visszaszorítják Loraint, hogy összesége minden pillanatban várható.

Lorain csatárja a féldő 18. p-ben jutnak először a magyar goal elé, de mindjárt utána új-ból visszaszöknek s újabb tizen-két perig nem is kerülnek át a félvonalon.

Közben a magyar balszárny rendkívül veszedelmes támadá-sokat intéz Lorain ellen, de a leggyanysorúbban kidolgozott támadásokat is tönkretesz - Lorain védelme - nem is a ki-tűnően dolgozó loraini kapus, - hanem a balszerencse, ami a mérkőzés első pillanatától fogva kísérte a magyar csapatot.

A féldő 30. p-ben Lorain áttör a magyar védelmen és si-kerül neki egy tizenegyesből a vezető goal megszerezni.

A goal után Lorainnak mind a tizenegy embere hátrameg és tisztán védező játékmódot folytatnak, hogy a magyar csap-tór óriási fölényben levő esze-tárosát feltarthassák és az időt kihuzhassák. Ez sikerült is nekik.

Dyason remekel. Szinte em-berfeletti gyorsasággal és ügyes-séggel dolgozik. Sebbnél-sebb beadásait és lövéseit azonban a közpelen nem bírják kellőképen érvényesíteni. Cincár 3 méter-ről intézett erős lövést a ka-pus védi, Kutsy hajszállal a goal mellé lö, Spence, majd in-dmet Kutsy hiába követnek el minden lehetőt, nem képesek goal elérti.

A loraini csapat már má-r teljesen összeesik; egyes pillanatokban úgy tűnik fel, mintha a játék csak egy gombra foly-na, a kiegyenlítés már minden pillanatban várható, amidőn a bíró a mérkőzés végét jelzi, s az Athléták, óriási fölényük da-cára, mint vesztések hagyják el a pályát.

Az Athléták csapatát nem le-het okolni. Megtették minden lehetőt, jó volt minden embé-rük, de a végzetes balszerencse ellen nem küzdhettek. Feltétele-nül ki kell azonban emelnünk Dyason-t, aki valóban "klasszis játékos" produkált. Somogyi a kapott goalt nem védhette.

Végül még meg kell említe-nünk, hogy a mérkőzés elejétől végig a lehető legfairer volt, ami dicseztérnie válik mindkét csapatnak s jórészt az erélyes bíróknak, Corrisnak, tulajdonít-ható.

ESZMELETLENÜL LELEK AZ UTCÁN EGY MAGYAR NŐT

Nem tudják eszmélete elvesz-tésének okát megállapí-tani az orvosok.

ÖREG KÉS VOLT NALA.

Férjével való perpatvar után távozott hazulról.

A St. Luke's Hospitalban egy titokzatos beteg fekszik. Eszmé-letlenül került oda vasárnap az E. 84th St. és Woodland Ave. sarkáról, ahol ráakadtak.

Hétfőn magához tért egy-két perere és elmondotta, hogy Mrs. Julia Timár a neve és 8622 Buckeye Roadon lakik. Amikor az orvosok azt akarták megtu-dakolni, hogy miképen került eszméletlenül az utcára s mért volt a keblén elrejtve öregkís, ismét elvesztete eszméletét s nem tért magához.

A rendőrség megjelent a megadott címen s ott találta Timárék otthonát. Nem volt a lakásban más, mint a 10 éves Timár Irma és hat éves huga, Vilma.

Elmondotta a leánya, hogy édesanyja elment hazulról, mi-után jól összerördült, édesapjuk-kal.

Timárt a gyárban találta a rendőr. Csak annyit tudott mondani, hogy a felesége el-hagyta, de hogy hol van, azt nem is sejtette. Tagadja, hogy megütötte volna az asszonyt. Az orvosok nem is találják útes nyomát Timárnak.

Lorain csatárja a féldő 18. p-ben jutnak először a magyar goal elé, de mindjárt utána új-ból visszaszöknek s újabb tizen-két perig nem is kerülnek át a félvonalon.

Közben a magyar balszárny rendkívül veszedelmes támadá-sokat intéz Lorain ellen, de a leggyanysorúbban kidolgozott támadásokat is tönkretesz - Lorain védelme - nem is a ki-tűnően dolgozó loraini kapus, - hanem a balszerencse, ami a mérkőzés első pillanatától fogva kísérte a magyar csapatot.

A féldő 30. p-ben Lorain áttör a magyar védelmen és si-kerül neki egy tizenegyesből a vezető goal megszerezni.

A goal után Lorainnak mind a tizenegy embere hátrameg és tisztán védező játékmódot folytatnak, hogy a magyar csap-tór óriási fölényben levő esze-tárosát feltarthassák és az időt kihuzhassák. Ez sikerült is nekik.

Dyason remekel. Szinte em-berfeletti gyorsasággal és ügyes-séggel dolgozik. Sebbnél-sebb beadásait és lövéseit azonban a közpelen nem bírják kellőképen érvényesíteni. Cincár 3 méter-ről intézett erős lövést a ka-pus védi, Kutsy hajszállal a goal mellé lö, Spence, majd in-dmet Kutsy hiába követnek el minden lehetőt, nem képesek goal elérti.

MEGHALT AZ ÖREG NYOMDÁSZ

Halva találták ágyában Henry Hickeyt, a 75 éves nyom-dász.

A clevelandi nyomdászok mind annyian ismerték Henry St. Vincent Hickeyt, az "ekcentri-kus nyomdász", aki hosszú ha-jával, régi módi ruházatával, kiálló, fehér kezeitől a régi idői színeszere emlékeztette az emberek.

Hickey szabadidejét a könyv-tárakban töltötte. Kéves ember olvasott annyit mint ő. Tekin-tély volt történelmi, mitológiai és egyéb kérdésekben. Versket is szokott írni, amelyek munká-slapokban jelentek meg.

Az érdekes embert halva ta-láltak tegnap az ágyában. Az orvosok szerint természetes ha-lállal mult ki.

Polt Lajosné, született Szabó Jankának. Átveheti a Szabad-ság iróházban, 336 West Fed-ral str., Youngstown, O.

Ne feledje el

hogy évek óta fenálló és megbízható gyógyszer-tár, ahol mindig készszeg-gel adunk tanácsot bár-mely betegségre.

Kreji Fehér Kereszt Gyógyszertára

West 26th és Lorain Ave. sark., Cleveland, O.

White győzött Tarsaskörrel szemben 3:1 arányban.

A Tarsaskör csapata újból elő-sorú eredményt ért el, mert kis goal arányú versenyével megmutatta, hogy nemesek élet-képes csapat, hanem azt is, hogy csak rövid idő kérdése, hogy mikor válik a bajnokkésztét folyó küzdelemben számottevő té-nyezővé.

White, a bajnok csapat, több-nyire fölényben volt, de időn-ként a Tarsaskör fiatal játé-kosai teljesen egyenrangú játé-kosok produkáltak. A Tarsaskör goalját Ehrenzweig lötte. Kivál-tak a csapatban Rubinstein, dr. Landesman, Weiss és Adam.

Magyar's Blue 3:1 győzött a Csehekkel szemben.

A kékek fölénye már az első perekben látható volt s bár a csehek érik el az első goal-t, a kékek csakhamar viszonozták s fölényüket megtartva, még két újabb goal lönek s 3:1 arány-ban könnyen nyerik a mérkő-zést.

A csehek goalját Hider lő-t.

Az amerikai katolikus magyarok te-hát már 50 centes adományával ala-pító tagokká válhatnak, két dolláros adományával a nagy alapító sorában nyúlhatnak meg nekünk, ha adomá-nyaiknak elküldik: Plebániahat., Kis-pest, Hungary címe.

Robert "Dobby" Hunt, a hírhedt gangster, akit arval vá-dolnak, hogy ő gyilkolta meg Elmer Sprosty közrendőt. Sprosty közbiztonsági igazgató unokácsét, pár napon belül megragadta, hogy milyen sorsra juttatja az igazságszolgáltatás.

Halva találták ágyában Henry Hickeyt, a 75 éves nyom-dász.

A clevelandi nyomdászok mind annyian ismerték Henry St. Vincent Hickeyt, az "ekcentri-kus nyomdász", aki hosszú ha-jával, régi módi ruházatával, kiálló, fehér kezeitől a régi idői színeszere emlékeztette az emberek.

White győzött Tarsaskörrel szemben 3:1 arányban.

A Tarsaskör csapata újból elő-sorú eredményt ért el, mert kis goal arányú versenyével megmutatta, hogy nemesek élet-képes csapat, hanem azt is, hogy csak rövid idő kérdése, hogy mikor válik a bajnokkésztét folyó küzdelemben számottevő té-nyezővé.

White győzött Tarsaskörrel szemben 3:1 arányban.

A Tarsaskör csapata újból elő-sorú eredményt ért el, mert kis goal arányú versenyével megmutatta, hogy nemesek élet-képes csapat, hanem azt is, hogy csak rövid idő kérdése, hogy mikor válik a bajnokkésztét folyó küzdelemben számottevő té-nyezővé.

White győzött Tarsaskörrel szemben 3:1 arányban.

A Tarsaskör csapata újból elő-sorú eredményt ért el, mert kis goal arányú versenyével megmutatta, hogy nemesek élet-képes csapat, hanem azt is, hogy csak rövid idő kérdése, hogy mikor válik a bajnokkésztét folyó küzdelemben számottevő té-nyezővé.

White győzött Tarsaskörrel szemben 3:1 arányban.

A Tarsaskör csapata újból elő-sorú eredményt ért el, mert kis goal arányú versenyével megmutatta, hogy nemesek élet-képes csapat, hanem azt is, hogy csak rövid idő kérdése, hogy mikor válik a bajnokkésztét folyó küzdelemben számottevő té-nyezővé.

